

עין משפט
נר מצוה

נג:

הוציאו לו פרק חמישי יומא

מסורת הש"ס

נב א ב מ"י פ"ה מ"ל
מ"ל מ"ל י ופ"ט
ה"ל נ סמ"ה ע"ש י
טו"ע פ"ה פ"ה ק"ג ס"ה
א ו"כ מ"ל מ"ל מ"ל פ"ה
ק"פ ס: ו"כ ק"לן ד"ל
ע"פ מ"י נ"ג:
נ"ב ג ד ה מ"י פ"ה מ"ל
ע"פ מ"י כ"ה א:
נ"ג ו מ"י ע"ה מ"ל כ:
ה ז ח ט מ"י ע"ה מ"ל
ע"פ מ"י פ"ה מ"ל
מ"ע ק"מ"ה מ"ל כ:
מ"א י מ"י פ"ה מ"ל
ע"פ מ"י מ"י מ"ל
נ"ג:
נ"ב כ מ"י ע"ה מ"ל
ה:
נ"ג ל מ"י ע"ה מ"ל
ה: כ מ"י ע"ה מ"ל
ה:

וכי תימא אורחא דמיילתא פ"תב ל"י. ג"ל לפרש כלומר אדרבה
כי היכי דהתם יהב קודשא בריך הוא מימינו הכא נמי המתפלל
יתן שלום לימין שלו כרישא מ"ל יפול מדרך אלף אלמא דיש לבקש
על גגד השמאלני כרישא והדר לימין ועומא הו"ל דהו"ל לימין הקב"ה
כרישא: **תנן** כמאן דאמר ארון
גלה בבב"ב. אע"ג דרבי יהודה אומר
נמקומו נגנו ופליג כמיפא נבי כן
ולא פליג כרישא אלארין י"ל פליג
כרישא כרישא אלארין:
ופליגא דעולא. דאמר לר"ש
גלה לנגל פליגא דעולא
דאמר לר"ש דלארין נגנו:
כרובים

אמרו ליה לרב יוסף הכי עביד רבא אמר ליה
יהא רעוא דתרום רישך אכולה כרכא אמר
רבי אלכסנדר רבי יהושע בן לוי
המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות
לאחוריו ואחר כך יתן שלום אמר ליה רב
מדרכי כיון שפסע שלש פסיעות לאחוריו
התם איבעיא ליה למיקם משל לתלמיד
הנפטר מרבו אם חוזר לאלתר דומה לכלב ששב על קיאו תניא נמי הכי
המתפלל צריך שיפסיע שלש פסיעות לאחוריו ואחר כך יתן שלום ואם
לא עשה כן ראוי לו שלא התפלל ומשום (א) שמעיה אמרו בשנותן שלום
לימין ואחר כך לשמאל שנאמר ומימינו אש דת לבו ואומר יפול מצדך
אלף ורכבה מימינך מאי ואומר וכי תימא אורחא דמיילתא היא למיתב בימין
ת"ש יפול מצדך אלף ורכבה מימינך רבא" חיייה לאב"י דיהיב שלמא לימינא
כרישא א"ל מי סברת לימין דירך לשמאל דירך קא אמינא דהו"ל מימיני של
הקב"ה אמר רב כרייא ברב הונא חוינא להו לאב"י ירבא דפסעי להו
שלש פסיעות בכריעה אחת: ומתפלל תפלה קצרה בבית החיצון: ימאי
מצלי רבא בר רב אדא ורבין בר רב אדא חרוייהו משמיה דרב אמרי יהי
רצון מלפניך ה' אלהינו שתהא שנה זו גשומה ושחונה שחונה מעליותא
היא אלא אימא: אם שחונה תהא גשומה ירב אחא בריה דרבא מסיים בה
משמיה דרב יהודה לא יעדי עביד שולמן מדרכת יהודה ולא יהו עמך
ישראל צריכין לפרנס זה מזה ולא תכנס לפניך תפלת עוברי דרכים רבי
חנינא בן דוסא הוה קא אזיל באורחא שדא מטרא עליה אמר רבש"ע כל
העולם כולו בנחת וחנינא כעצור פסק מיטרא כי אתא לכתיבה אמר רבא ליה
כל העולם כולו כעצור וחנינא בנחת אתא מיטרא א"ר יוסף מאי ארבייא
צלותיה דכהן גדול לגבי ר' חנינא בן דוסא תנו רבנן מעשה בבב"ב גדול
אחד שהאריך בתפלתו ונגמנו אחיו הכהנים ליכנס אחריו התחילו הם נכנסין
והוא יוצא אמרו לו מפני מה הארכת בתפלתך אמר להם קשה בעיניכם
שהתפללתי עליכם ועל בית המקדש שלא יחרב אמרו לו אל תהי רגיל
לעשות כן שהרי שנינו לא היה מאריך בתפלתו כדי שלא להבעית את
ישראל: **מתני'** משניטל ארון יאבן היתה שם מימות נביאים ראשונים
ושתיה היתה נקראת גבוה מן הארץ שלש אצבעות ועליה היה גותן נטל
את הדם ממי שהיה מזרם לשם לבמא למקום שנכנס ועמד במקום שעמד
והוה ממנו יאחת למעלה ושבע נכנסה ואלא היה מתכוון להוות לא למעלה
ולא לבמה אלא כמצליף יוכך היה מונה אחת אחת אחת ושתיים אחת
ושלש אחת וארבע אחת וחמש אחת ושש אחת ושבע יצא והניחו על כן
הזהב שבהיכל יביאו לו את השעיר שחטו וקבל במזרק את דמו נכנס
למקום שנכנס ועמד במקום שעמד והוה ממנו אחת למעלה ושבע לבמה (א) (א)
וכך היה מונה אחת אחת אחת ושתיים וכו' יצא והניחו על כן הזהב
השני שבהיכל רבי יהודה אומר לא היה שם אלא כן אחד כלבד נטל דם
הפר והניח דם השעיר והוה ממנו על הפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת
למעלה ושבע למטה ולא היה מתכוון וכו' וכך היה מונה וכו' נטל דם
השעיר והפרוכת שכנגד הארון מבחוץ אחת למעלה ושבע לבמה וכו' יצא
השעיר ונתן את המלא כריקן: **גמ'** משנינו לא קתני אלא משנינו תנן כמאן דאמר ארון גלה לבבל
דתניא רבי אליעזר אומר ארון גלה לבבל שנאמר וילתשובת השנה שלח המלך נבוכדנאצר ויביאהו
בבלה עם כלי חמדת בית ה' רבי שמעון בן יוחאי אומר ארון גלה לבבל שנאמר לא יותר דבר אמר ה'
אלו עשרת הדברות שבו רבי יהודה (ב) (ב) לקיש) אומר ארון במקומו נגנו שנאמר ויראו ראשי הכהדים
מן הקדש על פני הדביר ולא יראו החוצה ויהיו שם עד היום הוה ופליגא דעולא דאמר עולא שאל רבי
מתיא בן חרש את רבי שמעון בן יוחאי ברומי וכי מאחר שרכי אליעזר מלמדנו פעם ראשונה ושניה ארון
גלה לבבל ראשונה הא דאמרן ויביאהו בבלה עם כלי חמדת בית ה' שניה מאי היא דכתיב ויצא מב"ב ציון
כל

אמרו ליה לרב יוסף. שהוה היה מאור עינים ואינו מזכיר דבר:
הרום רישך. שהיה ראש ישיבת הכרך: **הסס מיבעי ליה למיקם.**
נמקום שהפסיעות כלות ולא לחזור לאלתר: **ואס לא עשה כן.**
נראה כמי שלא נטל רשות להפטר וראוי לו שלא התפלל: **ראוי**
לו שלא התפלל גרסינן. כלומר נוח
היה לו אם לא התפלל כמו ראו לו
שלא כל לעולם: **מימינו אש דת.**
אלמא ימין עדיפא: **ורכבה מימינך.**
הימין סובלת רכבה מייקין: **וכי סימא**
אורחא הוה. שהימין מוכנת להשתמש
בה לכך ניתנו הלוחות צימין ולא
חשיבותא דימין היא: **לשמאל דירך.**
היא ימינו של הקב"ה שהמתפלל
רואה עצמו כאלו שכיה למול פניו
שנאמר וישתי ה' לנגדי תמיד (מלכים
טז): **שחונה.** חמה: **עביד דשולן.**
עושה ממשלה: **עוברי דרכים.**
מתפללים שלא ירדו גשמים: **ומנינא**
נחת. שאין לי זריעה נשדות:
מתני' נביאים הראשונים. דוד
ושמואל מפרש כמ"ס סוטה (דף מ"ח):
ושפ"ה היסא נקראם. מפרש בגמ' (א):
למקום שנכנס. לבית קדשי הקדשים:
במקום שטמד. בין הכהדים: **ולא היה**
מתכוון להוות לא למעלה וכו'.
שמהא אחת למעלה כהדרה של פסות
העליון והשבע למטה מהלמטה (א)
שהרי לא על הכפורת נוגעים אלא
לארץ נופלות: **אלא כמצליף.** כשורה
זו תחת זו כל שמונה הזאות. כמצליף
לא ידעמי לשונו: **וכך היה מונה.**
בגמלא (א) מפרש טעמא: **נטל דם הפר**
חמילה וסניח דם השעיר. מתקנה
דמילתיה דר' יהודה היא דלמחר לא
היה שם אלא כן אחד וירך ליעול דם
הפר חמילה (ב): **על הפרוכת.**
דכתיבי וכן יעשה להלל מועד
(ויקרא טז): **עירב דם הפר וכו'.**
דכתיבי במתנות המזבח ולקח מדם
הפר ומדם השעיר מדם שניה יסדיו:
ונתן המלא וכו'. בגמרא (א) מפרש חזר
ומערה מזרק מלא לתוך הריקן כדי
לערבן יפה: **גמ'** ויביאם כבלה.
ליהויקין: **עם כלי חמדת.** (א) הוא
ארון: **ויאריכו הכהדים וכו'.** כשיפה
דקרא ויהיו שם עד היום הזה:
ופליגא דעולא. הא דמילך ר' שמעון
אומר ארון גלה לבבל: **ראשונה**
ושניה. כלומר משני מקראות:
כל

זורה אור השלם

זורה אור השלם
ו. ויאמר ה' מסניו בא
זרע משעיר לטו חופי
צדק ארון ואחר
זרבת קדש מימינו אש
יתלמ: דברים ל"ב ב
י: יפל מצדך אלף
דרכה מימינך אלף לא
גש: תהלים צ"א ו
... ולתשובת השנה
גלה המלך נבוכדנאצר
ויבאור בבלה עם כלי
חמדת בית ה' ושלח את
דרכיהו ארז על יהודה
ירושלם:

דברי הימים ב' לו:
הדב ימים באים וישא
ל: אשר בביקך ועשיר
נעורו מבוקך עד היום
זהו בכל לא יותר דבר
נמו: וישעיהו לו ט
ויראבו הדברים ויראו
אשר הכהדים מן הקדש
ל: פני הדביר ולא יראו
החוצה ויהיו שם עד
היום הזה:
מלכים א' ח ה
וירא נטב ציון כל
זרחה הוה שריה באילים
יא מצארי מרעה וילכו
ל: לא כח לפני דורף:
איכה א' א

הגהות הב"ב

(א) נבי ראו יו ש"ל
התפלל ומשום רב שמעיה
למרו: (ב) ב"ה"ה הילול
ל: לא השעיר כי אחת
למעלה ושבע לבמה. ויר
כ"ה היה היה מתכוון
להוות לא למעלה ולא
לבמה אלא כמצליף:
(ג) ש"י ד"ה י"ל היה
מתכוון כי הישבע לטמא
דחמדת כעובדי שמי
ל: לא היה על
כ"י דם הפר חמילה כדי
לערבן דם השעיר בכך
שהיה עליו דם הפר
השני: (ד) ד"ה עם כלי
חמדת בית ה' הוא הארון:

הגהות הגר"א

[א] בששנה הילול וכו'
ופטל למטה ר"ב וכו'
(כ) י"ל ולא היה מתכוון לו
וכ"ה במשניות:

מוסף רש"י

שחונה. חמה. חמי
(ישעיה מד) חמית רלמי
לור. תרגם יונתן בן עוזאל
שמע: חשונות כ"ו. א"ס
שחונה תהא גשומה.
כשיחא חמה יריבה הילון
למשנים מלך ימיר (ש"ס).
ר' חנינא בן דוסא.
מלא הוא (ש"ס). כל
העירום כולו בעצור.
שמקבץ מים לשחייתן
ש"ס. ודונינא בנחת.
שלי יושב כתיבי וילי לרך
למשנים לפי שפ"ל לי שדות
ש"ס. מאי ארבייא ליה
צלותיה דכהן גדול.
כשיפה מתפלל מלה
קצרה כיום המפורסם שהיה
אומר אל יכנס לפניך
תפלה עוברי דרכים. ד"י
חמילה כמטל ליה ללתייה
דכ"ן גדול. ששע"ס חמש
הקב"ה התפלל ויפיק
מיטרא ש"ס. אבן היתה
שם. תחת הארון ופותרין
זו. ושהיה היתה
נקראת. שממנה נשפת
עולם שנאמר (תהלים
ע"ג) דבר יוקרא אלן
ואומר מליין מלל יופי
ופותרין עם ע"פ הגמ'
לקחו וכו'. אחת למעלה
ושבע למטה. כדכתיב
על פני הכפורת קתמה
ולפני הכפרת י"ח שבע
שפטים י"ח: ח"א

חוס' ישנים

מאי מלל. כירושלמי
מסיים בה ולא יביא
שכרה זה על זה וחו' שסד
היטיב כמדר י"ה"כ לל
רבות עם קדש רב לעצור:
מעשה נכחן אחד שאלרין
בתפלתו. כירושלמי אמר
שמעון הלוי ה':

רכינו הנטל

יביתו עמך ישראל שורה זה על זה. ולא יעדי עביד שולמן מרביית יהודה. ולא יתו עמך ישראל צריכין להתפנס זה
מזה. מעשה ב"י חנינא בן דוסא שהיה סהלך בריך וירדו נשטים. ואמר רבון כל העולם. הכל בנחת וחנינא בעצור פסק
מיטרא כו'. ת"ר כעשה בבב"ב גדול שהאריך בחפלתו כו'. ואמרו לו אל תהי רגיל לעשות כן שלא להבעית את ישראל.
משניטל הארון כו'. נתן כמאן דאמר ארון גלה לבבל דתניא ר' שמעון בן יוחאי אומר ארון גלה לבבל שנאמר ויביאו
בבלה עם כלי חמדת בית ה'. וכן א"ר אליעזר ארון גלה לבבל. ראשונה הא דאמרן. שנאמר ולא יותר דבר אמר ה'.
אילו עשרת הדברות שכתובין. (שניה מאי היא דכתיב) יצא מב"ב ציון כל הדרה. ופליגא דעולא דאמר דרבי מתיא שאל
לר' שמעון בן יוחי

אדעיה לרב יוסף דהוה הוא פני הנורא, אמר יהא רעוא דתרום רישא אכולה כרכא. וי"א שחיהו בכל הלכה כרכא.
אמר ר' יהושע בן לוי המתפלל צריך לנסות בי פסיעות לאחוריו. ואחר כך יתן שלום. תניא נמי הכי המתפלל צריך
לנסות בי פסיעות לאחוריו ואחר כך יתן שלום. ואם לא עשה כן ראוי לו כאלו לא התפלל. ומשום שמתען אמרו
נתן שלום לימינו ואחר כך לשמאלו. וא"ל רבא לאב"י לימין הקב"ה שהוה שמאלך. אבי רובא וזו פסעי להני שלם
פסיעות בכריעה אחת. ואמר רב מרדכי כיון שפסע בי פסיעות לאחוריו התם איבעי ליה למיקם. משל לתלמיד הנפטר
מ"ב אם חוזר לאלתר דומה לכלב שבע על קיאו. ומתפלל תפלה קצרה כו'. מאי היא יתי רצון מלפניך ה' אלרונה שאם
תזיה זו השנה תהיה גשומה ואל יכנס לפניך תפלת עוברי דרכים שמבקשים שיפסקו גשמים. וירושלמי ולא